

DE BOUW VAN DE KONINKLIJKE SCHOUWBURG: WAT AANTEKENINGEN

“(…) Het hoogtepunt van het seizoen van 1905 was, ontegensprekelijk, (de voltooiing van) de nieuwe Koninklijke Schouwburg, waar meteen alle nieuwsgierigheid en, terzelfdertijd, veel argwaan naar toe ging. Want, begrijpt u, men sprak al zó lang over dat nieuwe theater; dermate dat men op den duur tot de slotsom kwam om de realisatie ervan te verwijzen naar en op één lijn te stellen met de onwezenlijke ontwerpen. Langzamerhand was men gewoon geworden om als een vaststaand feit aan te nemen dat dit (nieuwe) theater er niet zou komen (...). Tot op het laatste ogenblik, ja tot op het allerlaatste moment, werd de voltooiing van de Koninklijke Schouwburg als een fabel afgedaan en onverbeterlijke twijfelaars bleven voorkomen (...). “Donc”, het theater werd gebouwd en afgewerkt, of toch ongeveer, op het gewenste ogenblik. Het theater zal in het vervolg een even grote plaats innemen als het Kursaal zelf in het Oostendse hoogseizoenleven. Ondanks detailgebreken die door een buitengewoon gecompliceerde en onvermijdelijke overhaaste organisatie te verklaren en te vergeven zijn. Men kan zeggen dat het Oostendse theaterseizoen in alle opzichten merkwaardig te noemen is, zowel door de samenstelling van het repertoire als door de uitvoering van de geselecteerde werken” (1).

Mijn nieuwsgierigheid, gezond te noemen en intellectueel aangescherpt, was gewekt. Ik ging, tuk op een geschikt onderwerp voor “Open Monumentendag 2003” (thema: steen), mij nader documenteren en stootte na verloop van tijd op een scriptie waar geheel het Oostendse theaterleven – inclusief opbouw, glorie, verval en afbraak van wijlen de Koninklijke Schouwburg – al in beschreven stond. Even flashen op deze verhandeling van Francesca TAVERNIER: “De programmering in de Koninklijke Schouwburg van Oostende in de periode 1950-1965”, uitgegeven te Oostende in eigen beheer in 1999 (Universiteit Gent. Faculteit letteren en wijsbegeerte. Vakgroep Kunst-, Muziek- en Theaterwetenschappen, optie Theaterwetenschappen. Academiejaar 1998-1999). Haar verdienstelijke studie maakte het mij mogelijk de bouwfase punt voor punt en chronologisch te schetsen.

- Het toenmalig theater (1818-1905), al te benepen qua omvang, in de Weststraat voldeed niet langer. Het kreeg als bijnaam “la bonbonnière” (2), met volgend commentaar: “le fait est que le mot embellit la chose qui en a quelque besoin” (3).
- In 1896, door toedoen van koning Leopold II, kreeg de stad Oostende door de regering een terrein toegewezen in de Van Iseghemlaan, “op uitdrukkelijke voorwaarde dat Oostende op deze plaats een theater zou bouwen” (4), een site waar tot dan de stallingen van de Koning ondergebracht waren.
- 24 februari 1898: akkoord vanwege de gemeenteraad.
- 3 augustus 1898: goedkeuring bij Koninklijk Besluit.
- Alban CHAMBON (1847-1928) aangeduid als architect (5).
- 24 december 1901: de uiteindelijke plannen voor deze nieuwbouw, alsook de kostenraming en het lastenboek, werden bekrachtigd door de Gemeenteraad.

- Gelijktijdig werd beslist om "over te gaan tot een openbare aanbesteding om de werken van de ruwbouw uit te voeren".
- Pas bij de derde oproep waar wij niet nader op ingaan, werd het bod van de Oostendse aannemer Jos SANDERS aanvaard (15 juli 1902), waarop deze aan de slag ging.
- 11 juli 1903: uitschrijven van de aanbestedingen voor de verschillende voltooiings- en decoratiewerken.
- 10 mei 1904: de heren MARQUET en Henri STOCQ kregen, na alweer heel wat tribulaties, het beheer van de drie Oostendse "troeven" (de baden, het Kursaal en het nieuwe theater) gezamenlijk in concessie voor 600.000 frank.
- 14 juli 1905: vooropening van de fonkelnieuwe bouw, in tegenwoordigheid van de notabelen, met opvoering van de opera "Lakmé" van Delibes.
- 15 juli 1905, de dag daarop: de eigenlijke opening met veel genodigden; opnieuw voorstelling van de opéra-comique "Lakmé" (1883). "Het publiek was, volgens de krant "Le Carillon", erg enthousiast en uitte vooral lofbetuigingen voor de afwerking van het interieur" (6).
- 1965: een tragedie voor Oostende en het theaterleven, een misslag die kan tellen! Dit nuttige en mooie gebouw, nog weinig gebruikt, niet "versleten" noch achterhaald of afgedaan, maar wel aan te passen aan allerlei kostelijke veiligheidsvoorschriften, werd verkocht en gesloopt... Pas naderhand bleek welke kortzichtige wandaad dit was en gebleven is.
- In 1967 werd de Culturele Raad opgericht, midden de jaren 70 braken de ideeën van Monumentenzorg en wat wij nu Cultureel Erfgoed noemen pas goed door. Mits niet te overdrijven, is inmiddels al heel wat goeds gebeurd en beschermd.

Samenvatting: **Emile SMISSAERT**

NOTEN

- (1) Au Revoir!..., in: La Saison d'Ostende; nr. 68, 28 september 1905, p. 1
- (2) La Saison d'Ostende; nr. 64, 16 september 1890, p. 1.
- (3) Ibidem; nr. 14, 17 juli 1891, p. 1.
- (4) F. Tavernier: o.c., p. 14.
- (5) N. Hostyn: A.Chambon, in: Nationaal Biografisch Woordenboek, dl. 14, 1992; kol. 114-119.
- (6) Veel meer gedetailleerd uiteengezet in F. Tavernier: o.c., p. 18-24 (passim).
- (7) F. Tavernier: o.c., p. 38-46. Met dank aan de auteur wie alle verdiensten toekomen.